

TRADICIJSKA NARODNA KOLA U MIRLOVIĆ ZAGORI

Sažetak: U članku je opisano etnografsko prikupljanje građe o narodnim kolima, napjevima i tradicijskim instrumentima iz sela Mirlović Zagore, koje se nalazi u šibenskom zaleđu, odnosno drniškoj Zagori. Građa je uspoređena s ranije prikupljenom od dr. Ivana Ivančana, koji je ovim krajem iztraživao '60. i '70. godina, Ive Furčića '70. i '80. godina, te građom Vidoslava Bagura i etnomuzikologa dr. sc. Joška Čalete '90. godina 20. stoljeća. Spomenuta građa uspoređuje se s onom dobivenom od kazivačica i kazivača ovoga kraja, koji su u različitim generacijama plesali kola u Mirlović Zagori. Ovaj rad služi kao doprinos sačuvanju folklornoga blaga Mirlović Zagore i njenih udruga, s ciljem, da se opet plesni koraci, biralice i napjevi ožive, koje se do sada usmeno prenosilo. Plesni koraci zapisani su u ovom radu u kinetografskom pismu. Ojkalica Mirlović Zagore zapisana je primjerima notnoga zapisa.

U radu donosimo pribilježene korake i postojeće varijante sljedećih kola: "starinsko kolo", "Po čet'r", "po naški", "kolo naopako", "biralica", "ples na šudarić"

Ključne riječi: Mirlović Zagora, tradicijska narodna kola, notni zapisi, usmene lirske pjesme uz kolo, ojkalica

1. Uvod

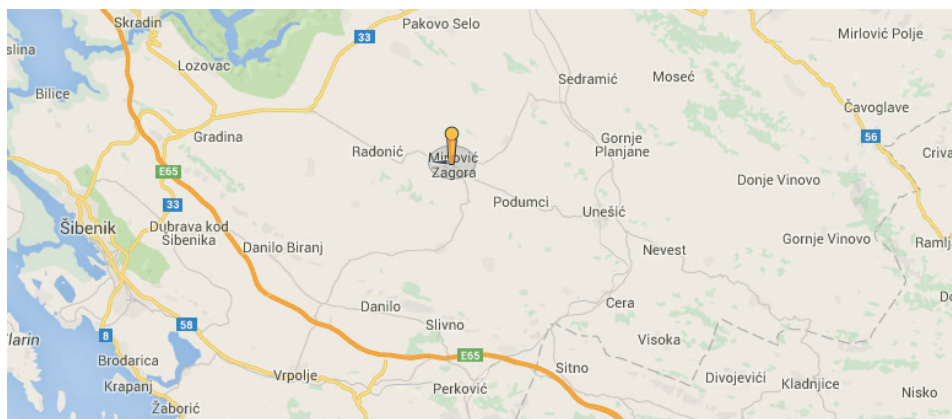
Narodna kola i napjevi Mirlović Zagore i okolice usprkos svim povijesnim utjecajima uspjeli su se sačuvati u ovom šibenskom zaleđu prenoseći se usmeno s koljena na koljeno. Jednom davno su plesovi i napjevi ovoga podneblja bili najveće veselje i radost svim generacijama, kojima su ples i pjesma služili kao sredstvo iskazivanja svoje zrelosti, snage, vještine i talentiranosti. Plesovi Mirlović

Zagore i okolice uspjeli su se krajem '90. godina opet obnoviti na tim prostorima, ali sad ne više kao narodni običaj nego kao kulturno umjetnička udruga (KUU „Zvona Zagore“).

Svrha ovoga rada je istraživanje postojećih plesnih zapisa te njihovo nadopunjavanje novim plesnim zapisima, istraživanje i analiziranje plesne strukture, plesnoga stila, tradicijskih glazbala i napjeva ovih krajeva, kako bi se spasilo od zaborava i uspjelo prenositi sljedećim generacijama na *Hrvatskoj školi folklor*a ili folklornim skupinama Mirlović Zagore.

Naselje **Mirlović**, prema fra Petru Bačiću, dobilo je ime po muslimanskom begu Miriloviću. Novija historiografija povezuje ime toga sela s pridošlim Vlasiima Mirilovićima iz Hercegovine. Mirlović Zagora je naselje koje se nalazi u sastavu općine Unešić. Unešić je mlada administrativna jedinica smještena u prostoru južne Hrvatske i sastavni je dio šibenskog zaleđa, odnosno drniške Zagore. Općinu Unešić čine sljedeća naselja: Cera, Čvrljevo, Donje Planjane, Donje Utoře, Donje Vinovo, Gornje Planjane, Gornje Utoře, Gornje Vinovo, Koprno, Ljubostinje, Mirlović Zagora, Nevest, Ostrogašica, Podumci, Unešić i Visoka ukupne površine 187,45 km².

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine, na prostoru općine živjelo je 2.160 stanovnika, što je gustoća naseljenosti od samo 11,52 st/km². Mirlović Zagora se nalazi na 263 m nadmorske visine i udaljena je oko 8 kilometara zapadno od Unešića, 9 km udaljena je od slapova Krke, 23 km od grada Šibenika, te 18 km od grada Drniša.

Karta općine Unešić (s okolnim naseljima)

2. Kada, gdje i zašto se igralo?

Prvo treba spomenuti, da se u ovom kraju upotrebljava riječ „igrati“ (npr. kolo) umjesto izraza plesati. Igralo se na sajmovima, dernecima, u svatovima, u vlastitoj župi ispred crkve, kao i u susjednim župama, ovisno kada se koji svetac slavio. Sajmovi i derneci bili su u ono doba puno više nego danas jedinstvena prigoda druženja s mještanima okolnih sela. Dr. Ivan Ivančan spominje za vrijeme svoga istraživanja Kninske, Drniške krajine i Unešića ‘70-tih godina, da su “Hrvati i Srbi poštivali međusobno svoje svece i tako jedni drugima dolazili na proslavu zaigrati kolo“ (Ivančan, 1982.). Istraživao je plesove Zagore u više navrata. U Drniškoj i Kninskoj krajini 1959. i 1974. donosi zapise o igranju/plesanju kola iz mjesta Kljaci, Gradac, Unešić, Ružić, Kadina Glavica i Drniš. Primjetne su u Zagori „plesne transformacije“, međugeneracijske razlike i to ne samo kod novijih kola nego i „u izvođenju starog tradicionalnog kola“ (Ivančan, 1982.:66). U Mirlović Zagori “ igralo se za vrijeme poklada – tada bi *maškare* u neparnom broju krenule kroz selo obilazeći svaku kuću, ali zaobilazeći kuću u kojoj je nedavno bio smrtni slučaj. Zvoncima nakićeni, konapom ovezani o struku, išli su pjevajući, igrajući i šaleći se kroz selo.“¹

„Sudionici su bili obučeni u ogrtače od ovčje vune, a oko pojasa su im na konopu visjela zvona. Na glavi su uglavnom imali maske nekakvih rogatih spodoba, a u ruci su nosili nekakav štap ili toljagu.

Sudionici koji nisu imali maske, lica bi zacrnili pepelom ili ugljenom. Oni su se u povorci međusobno sudarali, a njihova su zvona proizvodila buku koja je plašila malu djecu. Nažalost ovaj je običaj odumro ima više od dvadeset godina“ (Dragić, 2010: 134). Ogrtači od ovčje vune jesu od tamnosmeđeg sukna i zovu se kabani.

Na Veliku i Malu Gospu ili proslavu sv. Jakova, uvijek se igralo nakon misnoga slavlja. Igralo se pretežito ispred crkve ili župne kuće – pošto je tamo bio jako ravan prostor. Kazivačica Marija Maleš (rod. 26. 08. 1949. rođ. Parat iz Planjana Donjih) počimalja u kolu kaže sljedeće:

„(...) nediljom, kad bi se uputili prema crkvi, ponili smo torbe u kojoj se nalazila odjeća i obuća. Prije polaska u crkvu – mi smo se mladi presvukli u župskom dvorištu. Tamo ostavili svoje torbe. Nije bilo prije asfalta, već samo biloga puta. Da ne bi stigli prašnjavi, nosili smo šudare (marame) na glavi i drugu odjeću – da bi se svečano i čisto mogli obući za svetu misu. Nakon mise smo onda ispred župne kuće zaigrali kolo. Bilo je i više kola u isto vrime. Kasnije se opet prisvukli i krenili kući.“

1 Kazivačica Marija Maleš djev. Parat rođ. 26. 08. 1949. iz Planjana Donjih.

Slika 1. Članovi KUU „Zvona Zagore“ igraju biračko kolo pokraj mjesne lokve.
U sredini je par koji poskakuje i posebnom hvatu²

Isto se igralo i pjevalo u selu, na zajedničkom guvnu ili manja skupina ispred većih komina – svakako tamo gdje je bilo više prostora i gdje bi se selo moglo sastati, grijati, *zapivati*, *zaigrati* i *prodivaniti*.

Osobito u svatovima, u ovom kraju nazvanim „pirovima“, zaigralo bi se ispred kuće mladenke, nakon vjenčanja ispred crkve i uveče ili idućeg dana ispred kuće mladoženje ili na guvnu, gdje su se veći pirovi slavili. Igralo bi se i na prvi i drugi dan Božića, svake nedjelje, sve do Čiste srijede. U korizmeno vrijeme nije se igralo niti pjevalo. Nakon božićne i uskrсне polnočke nije se igralo, jer je bio mrak; no već idućeg dana nakon prvog misnog slavlja igralo se sve dok sunce ne bi počelo zalaziti. Većinom se igralo po danu, *po vidiku*³ – iznimka je 24. 6. svetkovina sv. Ivana Krstitelja.

Sveti Ivan slavi se 24. lipnja, a zove se još i Sveti Ivan Svitnjak. Ime je dobio po običaju paljenja svitnjaka, odnosno velikih vatri koje su se preskakale. Običaj vjerojatno potječe još iz pretrkšćanskih vremena kada se vjerovalo da takvo preskakanje vatre ima očisnu, lustracijsku moć. U Planjanima Gornjim sveti Ivan posebno se štuje. Tu se večer uoči blagdana pali jedan veći i, ako tko želi kod svoga doma, nekoliko manjih svitnjaka. Oko velikog okupljalo bi se cijelo selo, i mladi i stari, te bi se plesalo u kolu i pjevalo, a stari ljudi okretali bi leđa vatri kako bi „ogrijali krsti“ i nadali se zdravijoj godini. Kad bi se plamen smanjio, mlađarija je preskakala vatru i natjecala se tko će veći plamen preskočiti. Zadržalo bi se tu do kasnih sati. Ujutro, na sv. Ivana ranom zorom djeca su odlazila u polja i valjala se u raži ili pšenici da

2 Fotografije – Vinko Bulat iz Mirlović Zagore.

3 Spomenuta Marija Maleš.

bi odagnali sve bolesti kralješnice i kostiju. Neizostavno je bilo i umivanje u hladnoj vodi, ali ne samo umivanje, već pranje ruku i nogu u živoj vodi da „ne bi doša svrab“, odnosno da bi se zaštitilo od kožnih bolesti. Kuće su bile okićene zelenilom koje je simboliziralo nadu u plodnost i ljudi i polja. (Dragić, 2010: 146-147)

Marija Maleš isto to potvrđuje, da se na Svitnjak uvijek plesalo u njenom rodnom selu Planjanima, oko vatre i da su plesači nakon igranja i pjevanja preskakali vatru – „svatko na svoj način kako je ko tija, zamislući si neku tajnu želju. Igralo se sve dok se svit ne razide.“⁴

Igralo se i pjevalo i u gaju (brdovitoj šumi, (pašnjaku), u polju, na livadama, uz lokve ili uz stare bunare. Tamo su se cure i momci sastajali svake večeri. Tjerali su blago na pašu ili na pojilo, to je bila prilika da se sretnu, *prodivane* ili *progonjaju*⁵. Moja teta Kata Svračak (14. 11. 1939. rođ. Parat iz Planjana Donjih) ispričala mi je, kako se svaku večer pjevalo i igralo, dok su ovce pasle. „*Tako su ti se prije u to doba cure i momci upoznavali i zagledavali jedno u drugo.*“⁶

Slika 2. Ženska pjevačka skupina – članice KUU „Zvona Zagore“⁷

Većinom bi cure zapjevale, pa bi im se pridružili momci iz okolnih sela. Uz čuvanje ovaca nije se nudila samo prilika ženskom naraštaju *zapivati*, već i naučiti igrati kolo, kao što nam slijedeća pjesma veli: „*Vidi male šta se baca – naučila kod ovaca*“.

4 Kazivačica Marija Maleš

5 „Ukratko, gonjanje je seksualna igra mladića i djevojke u ruralnim dinaroidnim krajevima koja se događala za vrijeme napasanja ovaca, rada u polju, a u nekim krajevima čak i u kući za vrijeme prela. Na primjer, djevojka bi napasala ovce u brdu i pri tome zapjevala iza svega grla. Pjesmu bi čuo mladić (ne mora biti njen momak) koji bi joj ubrzo prišao te bi pojurio za njome. Ona bi se pretvarala da "bježi" i da se "otima" (zapravo sve je bila njena igra), onda bi je mladić ubrzo povalio na ledinu. Pri tome ju je mogao mijesiti koliko ju volja, ali nije smio imati intimni odnos, jer to nije dozvoljavao moral dotične sredine. Ukratko, unatoč strogom moralu i utjecaju Katoličke crkve u ono doba, gonjanje je bila općeprihvaćena pojava kod ruralnih Dinaroida.“ <http://imoart.hr/portal/index.php/etno-bastina/etno-obicaji/ljubavni-obicaji/139-gonjanje> (pristup 27. svibnja 2017.)

6 Kazivačica Katarina Svračak djev. Parat Plananji Donji, rođ. 14. 11. 1939.

7 Fotografija – Vinko Bulat.

U ovoj pjesmi nalazimo detalj, gdje i kako su se cure učile igrati. Marija Maleš objašnjava kako je ovo bilo rujanje djevojci, ako bi visoko skakala: „*to je bilo izrugivanje - znači bila je kruta i još nije naučila lipo igrati kako triba.*“⁸

U ono doba igrati kolo bio je jedan veseli način druženja i prilika doći u dodir s drugim spolom. Bio je to iskaz zrele mladosti, jakosti, radosti i zdravlja. Kad bi se žensko *zacurilo* – onda je bio red da se uvodi u kolo. To je bio znak da je zrela i spremna za posao i udaju. Ona koja je bila dovoljno čvrsta i jaka da se uhvati ravnopravno s drugima, pa i s muškima u kolo, značilo je da se može i udati, *držati kuću s čeljadima*. Sudjelovanje u kolu značilo je inicijaciju u svijet odraslih. U obiteljima se uvijek najstarija kćer uvodila u kolo – da je ne bi tko ocrnio – ili izrugao, ispred nje je uvijek plesao brat ili netko od bliže rodbine. Mlađe sestre morale su čekati, dok se starija uda, tek bi im se tada dozvolilo da krenu igrati kolo. Obitelji su na taj način pazile, da ne bi koja kćer ostala neudata i da sve ide svojim redom. „*Igralo se satima – između se zapivalo, pa onda opet zaigralo – moglo se u bilo koje kolo uskočiti. Djeca su isto igrala, ali su imali kolo za sebe – pratili su nas, kako mi igramo. Igralo je staro i mlado – naravno oni koji su mogli. Plesale se i udate žene i oženjeni muškarci. Tko nije mogao, na primjer stariji svit – oni bi sidili sa strane, pivali su ili divaneći zagovarali cure i momke u kolu.*“

⁹ Najtraženije cure su bile one, koje su znale lijepo igrati, pjevati i ponašati se kako treba – njihova imena su bila nadaleko poznata i većinom su prvi momci već krenuli u prošnju. Kada bi se dvoje zbližili, zaljubili, zaručili (vjerili) i sl. onda bi njezin momak uvijek plesao do srca – znači ispred nje; s lijeve strane pogledom prema centru kola.

Slika 3. Igranje kola za vrijeme svatova – unutar kola ples na šudarić.¹⁰

8 Kazivačica Marija Maleš.

9 Fotografija Facebook Ante Božić – Šestnaest sela Unešića.

10 Biralicu navodi i Ivan Ivančan, koju on naziva *Biraće kolo*. Zabilježio je i petnaestak dvostihova koji se pjevaju u kolu biralici. Nekoliko je stihova istovjetno sa stihovima zabilježenim u Mirlović Zagori. Usporedi: I. Ivančan (1982.): *Narodni plesovi Dalmacije, knj. 3*, Zagreb, 1982., str. 64-65.

3. Kolo „Biralica“

„Biralica“ / Biralčko kolo nije specifično kolo Mirlović Zagore jer se igra u širokom arealu i pleše se uz šetani korak dvočetvrtinskoga takta. To ne znači da neki plesni koraci i elementi kola nisu specifični za biralicu u Mirlović Zagori. Kao što i već sami naziv kaže, ovdje se radi o biranju sebi para u kolu, one osobe koja ti se dopada, sviđa ili koja ti je simpatija. Biralicu predvodi i zapjeva uvijek muško, moglo bi se reći, kolovođa, iako je njegova uloga ovdje puno blaža nego u Lici ili južnoj Dalmaciji – jer on, kao vješt plesač, povede društvo da zajedno započnu igrati i pjevati. Uzeo bi najprije par cura ili žena za ispruženu ruku iza sebe i počeo bi se u krugu s njima šetati, dok se svi ostali uhvate za ruke i pridruže. Kretali bi se gledajući iz centra kola u desnu stranu. Ako vidi da mu je kolo dovoljno veliko, onda ga zatvori i započne pjevati Biralicu. Na to svi plesači mijenjaju korak iz jednostavnoga hodajućeg koraka u šetani korak biralice. Tada predvodnik kola ili nazovimo ga tako, kolovođa, započne pjesmu: „Ajmo sada okovati, biralicu zaigrati“ ili „Ajde mala biraj para da vidimo je li valja“!

Nakon što kolovođa otpjeva svi plesači ponavljaju njegov stih pjevajući. Cijelo vrijeme kolovođa predvodi pjevanje a ostali ponavljaju za njime. U kolo ulazi prvo jedan muškarac, koji *zagleda* po kolu, koju bi sebi curu ili ženu izabrao. U kolu su smjeli plesati i mladi kao i bračni drugovi. Kada izabere partnericu, muškarac onda žensku uhvati pod ruku i započinju igrati, prvo šetaju a potom započinju skakati, mijenjajući s noge na nogu, u paru u smjeru kazaljke na satu. Osnova biranja je bila, da se uvijek bira osoba suprotnog spola – biraju se žensko ili muško, ovisno o tomu tko se nalazi u kolu. Ostali plesači u kolu opjevaju ih i u pjevanju naređuju što da učine. Biralica završava pjesmom: „Sad se vidi, sad se zna, ko se komu dopada“ ili „U kolo, iz kola/pjesma vam je gotova.¹¹ Onda onaj koji je izabran ostaje u kolu i započinje opet sebi birati para. Plesači opjevavaju i sljedeći par – sve dok par ne započne razgovarati – onda im zapjevaju: „U kolu se ne divani, izlazite oboj’ vani“, što je ustvari i opomena, da se u kolu ne priča već pjeva i igra.

Nakon biralice slijedi nijemo kolo: po naški, koje počinje dizati svoju dinamiku, plesni koraci postaju brži, čvršći i viši. Nakon što se kolo zanese u nijemom kolu, stvara se dojam, da kolo lebdi u plesu. Dok se nijemo kolo pleše većinom se čuje ojkavica i diple sa strane. Dok se kolo igra, onda se ne pjeva. Diple ne sviraju plesačima *pod nogu* – već izvode svoje teme na diplama nevezano za korake plesača.¹²

11 Analiza plesnoga koraka Tanja Maleš-Krznar.

12 Stihovi snimljeni iz KUU „Zvona Zagore“.

MIRLOVAČKO KOLA (BIRALICA)
MIRLOVIĆ ZAGORA

PROMIJEŠENI KVAZ
"ZVONA ZAGORJE"
MSF 2003.
J. ČALOTA

Muški glas

Solo

Bi-raj, Bi-raj, Bi-raj čes da vi - di - mo ko-ga čes?

Tutti

Bi-raj Bi-raj Bi-rac čes da vi - di - mo ko-ga čes?

Solo

Aj-de ma-li Bi-raj pa-ra da vi - di - mo je li va-va!

Tutti

Aj-de ma-li Bi-raj pa-ra da vi - di - mo je li va-va!

Solo

Li-pa ma-la lip'je on o-bo-je su ki' bon - bon.

Tutti

Li-pa ma-la lip'je on o-bo-je su ki' bon bon.

Solo

Mi-je ko-lo za se-ta-me neg'je ko-lo za i - gra-me

Tutti

Mi-je ko-lo za se-ta-me neg'je ko-lo za i - gra-me.

Solo

Vz ko-lo ml ko-lo var-dan je dos-ta!

Tutti

On-da ma-lo u ko-lo ko-ji lip-si os-ta.

MA I VANE
ZAGORJE, 29. 10. 2016

Notni zapis i stihovi biralačkoga kola Mirlović Zagore:

Ajmo sada okovati,
biralicu zaigrati.

(Kolovođa sam otpjeva cijeli stih i onda svi za njima ponavljaju)

Ovo kolo puno cura,
drž'te momci sad je ura
ajde momče ne misli se,
izvedi je, ne stidi se.
Biraj, biraj, biraćeš,
da vidimo koga ćeš.
Pogledaj je, iskušaj je,
nemoj da se sutra kaješ.
A oj Ive mili brate,
ova cura paše za te.
Ona hoće, pa se ne da,
priko kola mrko gleda.
U kolu se ne divani,
prilika je, ajte vani.

Ili

Ajde mali biraj para,
da vidimo jeli valja.

Lipa ona, lip je on,
oboje su ki bombon.

Nije kolo za šetanje,
već je kolo za igranje.

(par u kolu započne igrati)*

Uz kolo, niz kolo, vama je dosta
Možda malo u kolu, koji lipši osta.

(Svi odgovaraju odmah i nastavlja se biranje – žensko bira)

Ajde mala izaberi
koga tvoje srce želi.

Ovo dvoje bor zeleni
vinčali se do jeseni.

Alaj čuda neviđena,
momak curi do ramena.

Ovo dvoje lijepi pari,
Bože mili, ko i fali.

Ovo dvoje kupus beru,
sami sebi za večeru.

I kapula žile ima,
ov* se dvoje sviđa svima.
Sad se vidi sad se zna,
tko se komu dopada.

Izabrala tuka benu,
pa je vodi po terenu.

Ova mala lipi noga,
ali često suje Boga.

Ova mala ki prilika,
al' je ljuća neg' paprika.

Ajde mala igraj brzo,
pomrčina, ja se smrzo.

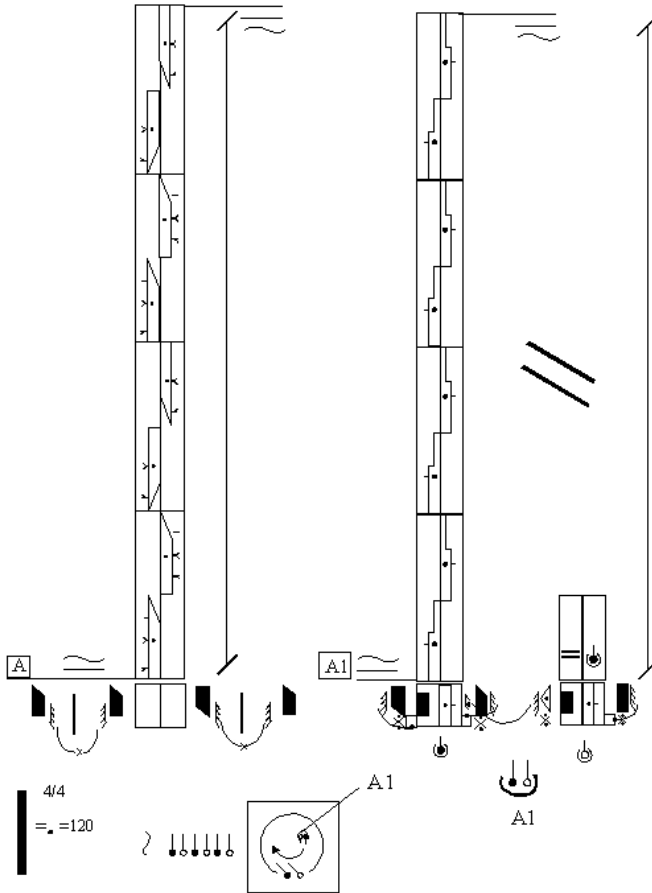
U kolu se ne divani,
izlazite oboj' vani.¹³

Može biti jedan par ili čak i više parova u kolu koji paralelno biraju dok se pjeva biralica. Kada dođe stih: „Nije kolo za šetanje, već je kolo za igranje.“ muškarac u kolu uhvati sa svojom desnom rukom desnu ruku svoje partnerice i podigne ih iznad njihovih glava a lijevom hvata njezinu lijevu ruku i drže je ispred sebe u visini svojih prsa. Čim se uhvate u ovaj hvat oboje počinju poskakivati najprije lijevom nogom i onda desnom nogom.

---

13 Stihovi snimljeni iz KUU „Zvona Zagore“.

Kolo Biralica ili Biralčko kolo (Mirlović Zagora)

*14

Kad kolovođa zapovjedi da prestanu, da uđu u kolo ili da žensko ostaje i dalje bira, onda se par razdvaja. Kata Svračak kaže: „Prije smo mi puno čvršće igrali kolo, više skakali nego ova omladina danas. Oni to igraju puno sitnije.“

Kolo se širi držeći se za ispružene ruke. U novije vrijeme je hvat za ispružene ruke, s time da se prije držalo za *tkanicu*, pod ruku za *jačermu*¹⁵ ili većinom dok bi muški plesali – stavljali bi lijevu ruku na rame muškarca ispred a svoju desnu ruku za *tkanicu*. To nam potvrđuje dr. Ivan Ivančan u svojoj knjizi „Plesovi kroz Dalmaciju III“. Kada se kolo želi opet smiriti, onda kolovođa izvikuje: „Polako“ i opet svi kreću u korak biralice i započinju pjesmu (Ivančan ,1982: 64-68). Znači, dok

14 Kinetografsko pismo zapisao Goran Knežević.

15 Vunena jakna bez rukava.

bi se snažno igralo kolo - nije se pjevalo, zapjevalo se tek kada bi se kolo smirilo, uz takozvano šetano kolo Biralicu. Dešavalo se često, da je bilo i više kola, koja su se istodobno plesala. Onda bi plesači, kako im se koje kolo ili koja osoba dopadne, uskakali ili uličali igrajući iz jednoga u drugo kolo. Ili ako bi se kolo već živo igralo, onda bi se novi plesač ili plesačica pridružio /la uskakujući u igrajuće kolo.

4. Kolo „Naopako“

„Kolo naopako“ označavalo bi, da bi se igrajuće kolo *izvrnulo* na drugu stranu – što bi značilo, da bi vodeći plesači ili kolovođa raskinuli kolo, okrenuli kolo naopako, ovdje bez ikakve komande, kako bi bili svi leđima okrenuti centru i kretali bi se gledajući iz centra u lijevu stranu.

U Lici za to postoji naziv „Nakrivendar, nakrivetac ili krivac“. Takvo kolo vodilo se na krivu stranu da bi se zavarao duh pokojnika kako se on ne bi vratio i počinio kakvo zlo. Takva kola nekada su egzistirala kao samostalna pogrebna i žalostiva kola, ali su se izgubila odnosno stopila su se u ličko kolo s komandom na “krivendar! nakrivetac” ili na “krivac!” (Ivančan, 1982: 16)

Ovdje praznovjerje igra veliku ulogu. U ovom je kraju dalmatinske Zagore bilo jako rašireno i često je dolazilo do izražaja, pa tako i u kolu. Da se ne bi nitko urekao u kolu, kolo bi se za sigurnost okrenulo barem jednom na kratko naopako – kako bi se plesači zaštitili od zlih očiju ili uroka. Ovaj običaj se sačuvalo u *pirovima*¹⁶, gdje bi kolo krenulo naopako oko kuće mladenaca, da ih sačuva od bilo kakvih zlih uroka i zavidnih očiju.

5. Kolo po naški ili starinsko kolo

Po naški ili starinsko kolo je nijemo kolo¹⁷. Ovo je karakteristični narodni ples koji se najčešće izvodi u dinarskim područjima, pa tako i u šibenskom zaleđu: Mirlović Zagori i okolici. U studenom 2011. UNESCO je uvrstio nijemo kolo u svoj popis nematerijalne kulturne baštine čovječanstva.

Kolo po naški sami naziv odaje, da se ovdje radi o starijim plesnim koracima. Njega pleše veći broj plesača u zatvorenom kolu. Broj plesača nije ograničen, premda brojka do nekih dvadesetak plesača čini ples kola skladnim i obično do tog broja plesača se ne javlja nesklad u naglašenim koracima, iako je moguće uskladiti i veći broj plesača, gotovo neograničeno velik broj, naravno ovisno o iskustvu plesača. Ako bi kolo bilo preveliko onda bi se napravila dva kola. Tako bi jedno igralo „Po naški“ a u drugom kolu bi igrali biralicu.¹⁸

---

16 Pir /pirovi – dalmatinska riječ za svadbene svečanosti.

17 Nijemo kolo: *To je zatvoreni (ne nužno) najstariji kružni ples i izvodi se bez glazbe uz ritmičke udarce koraka, iako mu vokalne ili instrumentalne izvedbe mogu prethoditi ili ga slijediti.*

18 Istraživanje kola po naški – Tanja Maleš-Krznar.

Sam ples karakterizira kružno kretanje plesača koji svojim usklađenim udarcima stopalima o plesnu površinu daju ritam plesu. Ubrzavajući i usporavajući ritam udaranja stopalima ubrzava se i smanjuje brzina kružnog kretanja samih plesača u kolu. Izmjenjujući različit ritam brzih i sporih koraka tj. udaraca, ples kola postupno i naizmjenično ubrzava i smanjuje brzinu udaraca i okretanja samog kola u više navrata ili samo jednom ovisno o plesnom turnusu. Ponekad plesači plešu kolo tako da više puta naizmjenice izmjenjuju faze brzog i sporog koraka s prikladnim ubrzanjima i usporavanjima plesnog koraka, a ponekad plešu postupno ubrzavajući do najveće brzine izvođenja koje kolo može dostići te završe kolo naglim usporenjem do samog zaustavljanja i rastanka plesača u kolu. Nijemo kolo ne poznaje plesni par, muškarca i ženu, kao plesače pojedine dionice plesa, nerijetko se zna dogoditi da kolo plešu samo žene ili samo muškarci, ili pak da u nesrazmjeru u broju muških i ženskih plesača se isto pleše s većim brojem muškaraca naspram žena ili većim brojem žena naspram muškaraca u samom kolu. Iako nijemo kolo ne poznaje plesni par, muškarca i ženu, ako je to moguće plesači se raspoređuju u kolu pri plesu redosljedom »jedan muškarac potom jedna žena« sve dok broj muškaraca i žena zadovoljava to pravilo a potom se niz nastavlja samo muškarcima ili samo ženama ovisno o tome kojih sudionika ima više u kolu kao takvom.

Kolo je sastavni dio onoga što stanovnici nekih sela Dalmatinske Zagore nazivaju sajmom ili dernekom to jest pučkom proslavom u čast svetaca zaštitnika pojedinih mjesta ili na kojoj drugoj svečanosti. Plesanje nijemog kola ponekad je usko povezano s igrama zavodjenja između muškaraca i žena, prema tome uvijek se znalo koji muškarac pridaje na važnosti kojoj ženi plešući do nje u kolu i uvodeći je u samo kolo na ples.¹⁹

Često se pri izvedbi kola *po naški* kao pozadinu plesu, u proslavama na Mirloviću mogu čuti muške ili ženske ojkavice,²⁰ kao i pratnja dalmatinskih dipli, dođuše ne u kolu nego pored kola. Dakle, kolo se ne igra uz glazbenu pratnju dipli.

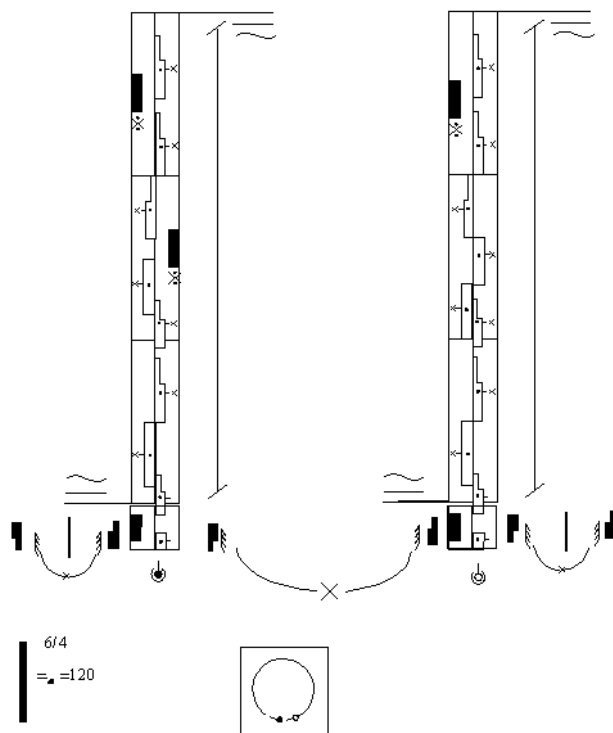

Slika 4. Članovi KUU „Zvona Zagore“ u izvođenju završnog dijela kola *po naški* (kolo naopako i kola po četir puta.)

19 Nijemo kolo https://hr.wikipedia.org/wiki/Nijemo_kolo (pristup 27. svibnja 2017.)

20 O ojkavici/ojkalici vidjeti u radu Željko Karabuva (2017.): Leksička građa u ojkalicama, *Titius*, br. 10.

Kolo po naški ili starinsko kolo

Kinetografsko pismo zapisao Goran Knežević.

6. Kolo po četir' puta ili kolo Kaše uz pratnju cvintare

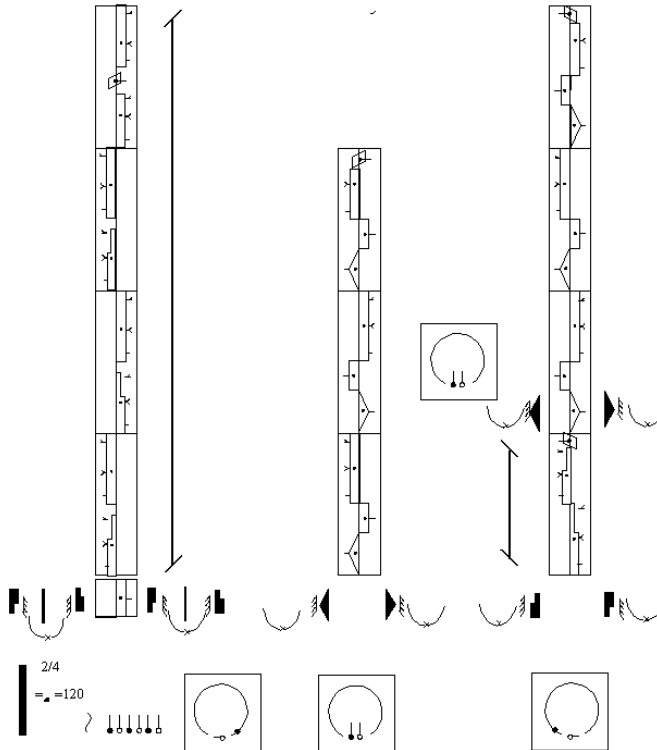
„Kolo po četiri puta“ ili kolo „Kaše“ posebno se raširilo u vrijeme poslije Drugog svjetskoga rata, a vode svoje podrijetlo od doseljenih vlaških skupina nekada davno²¹ –koji su donijeli ovaj ples u Mirlović Zagoru. Ovo kolo se plesalo najprije bez glazbene pratnje onda kasnije uz pratnju usne harmonike, takozvane *c(v)intare*²². Plesači su onda mogli lakše i sitnije plesati uz glazbenu pratnju. Plesači se u ovom kolu drže za uzdignute ruke u laktima. Interesantan je redosljed koraka i podizanje nogu u pokretu kola. Nakon četiri poskoka i podizanje nogu u kolinu

21 Vlasi – stranci. U ovom radu mogu značiti i stranci, došljaci u neki kraj. Međutim, budući da je selo Mirlović Zagora u tursko osmansko doba spadalo u nahiju Petrova gora, vidjeti i rad Snježana Buzov (2011.): Petrova gora, Vlaška nahija, *Godišnjak Titius*, vol. 4, br. 4(2011.):313-361.

22 C(v)intara – usna harmonika.

u smjeru kazaljke na satu, slijede tri trokoraka. Nakon toga slijede dva poskoka u obrnutom smjeru kazaljke na satu, i opet tri trokoraka. Naziv „Kolo Kaše“ dobilo je po trokoracima koji zaista izgledaju kao da se ledina *kaši* ispod nogu.

Kolo po čet' puta ili kolo kaše

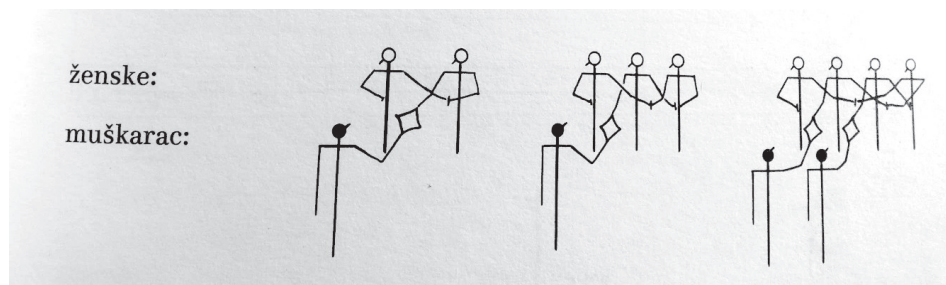
Kinetografsko pismo zapisao Goran Knežević – Kolo po čet' puta ili kolo Kaše sa izpruženim rukama.

7. Kitarški ples ili ples „Na šudarić“

Ovaj ples se često pleše unutar kola u paru ili po slobodnom prostoru u paru, trojki ili četvorki s većim brojem plesača, koji se plešući drže za ugao *sudarića*²³ (takozvanu *stofnatu* maramicu) ili za ruke. Sluti se da vuče svoje podrijetlo od Ilira, koji su nekada živjeli na ovom području. Kola u kojima plesači rabe maramicu/šudarić raširena su po Balkanu, a i izvan toga areala.

²³ Šudarić – dalmatinska riječ za maramicu.

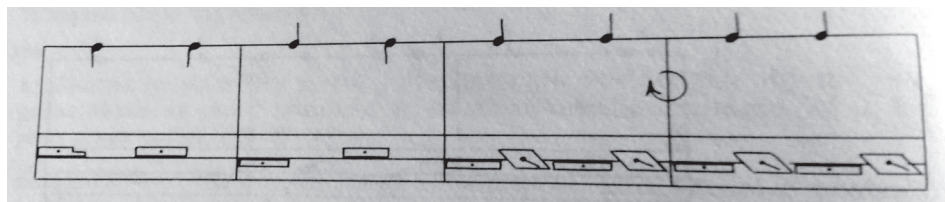
Evo kako izgleda držanje više plesača u svim slučajevima, osim kad se pleše u paru. Slika hvata za šudarić (prema crtežu Ivančan, 1982.:81):

Partneri se drže za ruke ili maramice. Skaču s noge na nogu često improvizirajući. Podignu ruke i okreću se oko svoje osi. Prije se okrene djevojka, zatim momak ako plešu u paru. Oni ne plešu na jednom mjestu, već je momak vuče uz pomoć *šudarića* po cijelom plesnom prostoru (Ivančan, 1982: 81). Ivančan je ovo kolo zabilježio u Unešiću i smatra ga jedinstvenim „po držanju plesača“.

Josip Maleš objašnjava, kako bi muškarac, prije nego što bi ženu povukao ili okrenuo, viknuo „–Oooo“. Djevojka bi tada znala da se treba okretati ili krenuti za njim. Pri plesanju jednoga ili dvojice momaka s više djevojaka, okreću se samo momci oko svoje osi ispod podignute maramice. Ponekad se muškarci puste, stave obje ruke za pojas i plešu razdvojeni prema djevojkama ili drugim muškarcima. Zatim se ponovno uhvate za maramicu i opet plešu s djevojkama i okreću se. Pri okretu obično skaču samo na jednoj nozi.

Opis plesa u paru: Ova se improvizacija sastoji od osam dvočetvrtinskih taktova.

Može je izvesti muškarac ili žena.

Kinetogram plesa na šudarić (Ivančan, 1982: 82)

„Prvi takt:

Četvrtinka: poskok lijevom nogom naprijed.

Četvrtinka: poskok lijevom nogom u mjestu.

Drugi takt:

Četvrtinka: poskok desnom nogom u mjestu.

Četvrtinka: poskok lijevom nogom u mjestu.

Treći takt:

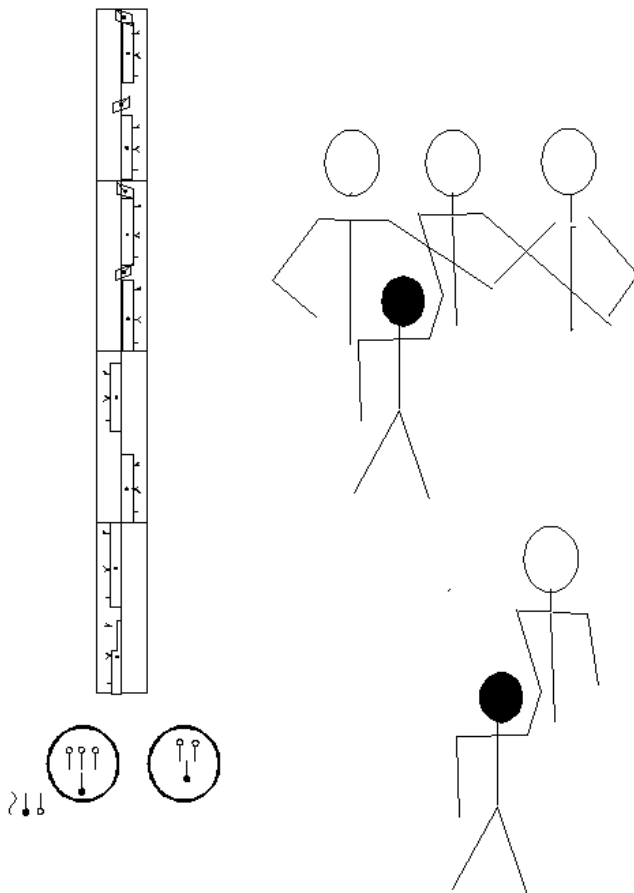
Četvrtinka: poskok desnom nogom u mjestu i približno okret za osminu kruga u desnu stranu.

Četvrtinka: Izvodi se isto što i na prethodnu četvrtinku

Četvrti takt: izvodi se isto što i u trećem taktu.

Brzina izvođenja četvrtinke je oko 96“ (Ivančan, 1982: 81-82).

8. Kitarski ples (Unešić) ili ples na šudarić (Mirlović Zagora)²⁴

25

²⁴ Kinetogram napisao Goran Knežević

²⁵ Kinetogram napisao Goran Knežević.

Kata Svračak koja je vrlo rado plesala kitaraski ples i objašnjava ga ovako: „Kolovođa bi otvorio kolo, dok bi plesali po naški. Onda bi digao u svojoj lijevoj ruci šudarić, koji bi vrtio. Svi bi onda znali, da slijedi ples na šudarić. Plesači bi se onda razdvojili prvo u par a onda bi se međusobno mišali – jedno muško sa dvije djevojke, ili dva muškaraca sa više djevojaka. Plesalo se po cilom prostoru. Ženske bi se okrećale i muškarci isto. Svatko je imao svoj korak neko sitnije, neko jače skakajući – igralo bi se i gledalo tko je vješt u tom plesu. Kad bi bilo toga plesa dosta, onda bi kolovođa opet podigao svoj šudarić i izgovorio: ajmo biralicu ili ajmo pisme dvi. Opet bi se svi vatali u kolo za ispružene ruke i počeli šetati i pivati.²⁶

9. Igra „Vukova“

Na području Mirlović Zagore karakterističan je i običaj tzv. Vukova. Vukovi su grupa odraslih muškaraca iz mladoženjinog sela kojima se znaju pridružiti iz susjednih sela najčešće zetovi, tj. oni muškarci čije su žene mladoženjine sestre. „Vukovi“ nisu pozvani na svadbu no njih se očekuje i imaju važnu ulogu u svadbenom ceremonijalu. Oni se okupe pred mladoženjinom kućom i tu budu počašćeni. Domaćin za njih pripreme stol pun hrane i pića.

„Vukove“ počaste, pa ako su zadovoljni jelom i pićem – zapjevaju, ali ako nisu, tada naprave štetu domaćinu, npr. razruše mu ogradne zidove, čine veliku buku i nered. Domaćini kuće u kojoj je svadba očekuju „vukove“ jer kažu, da nije dobro ako oni ne dođu. U mnogim selima porječja Krke ne nudi se jelo nego samo vino. Ukućani ženika dužni su iznijeti vani (na ulicu, gumno ili negdje gdje se takve skupine okupljaju ili pak i igraju kolo) u vjedru ili nekoj drugoj velikoj posudi vino. Ako ne iznesu onda im ti došljaci mogu porušiti ogradne zidove na njivama, pašnjacima, vrtovima i sl.

Pri okupljanju vukova, najčešće se okupi grupa od četrdesetak i više odraslih muškaraca – većinom neoženjenih seoskih momaka. Negdje samo desetak. Pri okupljanju kroz selo, oni uzvikuju: Ajmo u jato! Ustroje se u jato, jedan iza drugoga, igraju i drže se za pojas. Prvi u jatu ima u ruci štap i komunicira samo s posljednjim vukom u jatu. Sve one muškarce koji nisu u jatu, a nalaze se u blizini, vuk koji predvodi jato štapom tuče i tjera u jato uz povike: *U jato vule, u jato vule*, jer ako im se na taj način pridruži, moći će im se pridružiti i pri jelu i piću. Svi muškarci nisu spremni ići u jato, pogotovo ne stariji jer je to fizički naporno. Stoga se mnogi ne daju utjerati u jato, iako ih vukovi tjeraju, pa neki kako bi to izbjegli, bježe i naganjaju se s vukovima. Prvi vuk zove posljednjega i pita npr.: *Kuda ćemo, šta ćemo, ili jesi li šta ulovio?* Ovaj odgovara: *Jesam Maru*, na što prvi opet pita: *Jes li je satra?*, a ovaj odgovara: *Jesam*.

²⁶ Kazivačica: Kata Svračak.

Vukovi izvikuju: *Di je bego? Iz prvoga titra(hica) napravio sina*, a bego ih daruje cigaretama. Običaj je da ako vuk izvikuje neko muško ime, mladoženja ga treba nadjenuti prvom sinu. Dok prvi i posljednji vuk razgovaraju, ostali koji se nalaze među njima samo zavijaju, imitirajući vukove: *Au, au.....* Ako posljednji vuk kaže nešto što se prvom vuku ne sviđa, ovaj trči za njim da ga udari štapom. To nije uvijek jednostavno izvesti, pogotovo ako je u jatu četrdesetak ljudi pa se dogodi da svi popadaju na zemlju jer im je teško održati cjelovito jato.

O „vukovima“ u šibenskim varošima pisao je A. Carić početkom 20. stoljeća. Tada su u vukove išli samo seoski mladići neženje, a vrlo rijetko oženjeni muškarci. Bili su obučeni u najljepša i najfinija narodna odijela i jahali su na konjima. Prvi vuk konjanik nosio je trobojnicu ili šareni rubac na visokom štapu, a nerijetko i ostali vukovi. Svi su pjevali. Ispred mladoženjine kuće pokušavali bi ukrasti mladenku za jednoga od njih koji je *bacio oko na nju*. Navodno, najviše su ih voljeli napadati za vrijeme večere što bi često dovodilo do krvavih borbi. (Gulin, 2005: 463)

10. Zaključak

U Mirlović Zagori u simbiotičnoj zajednici čovjek stoljećima dijeli svoj život s prirodom koja ga okružuje i upravo u tome pronalazi vječitu inspiraciju tradicijske glazbe i plesa. Glavne odlike tradicijskoga glazbenog sustava temelje se na starijim arhaičkim načinima glazbovanja koje karakteriziraju mikrotonski odnosi. Takvo pjevanje ili sviranje poznajemo pod nazivom netemperirano (zbog svoje različitosti od „temperiranog“ zapadnoeuropskog glazbovanja) a glazbeni stil koji je najprepoznatljiviji stil tijesnih intervala. U ovom glazbovanju velika sekunda, česta u kadencama napjeva i instrumentalnih izvedbi, predstavlja konsonantan interval. Stanovništvo ovih krajeva ga doživljava na isti način kao što stanovništvo susjednih priobalnih i otočkih područja doživljava tercu.

Treba napomenuti da je ovaj način glazbovanja u posljednjih pedesetak godina doživio velike promjene poradi načina života. Nakon Drugog svjetskog rata proces deagrarizacije, industrijalizacije i urbanizacije u hrvatskom društvu kao i globalizacije, i u selu su promijenili način života i rada. Od nekadašnje tri četvrtine poljoprivrednog (seljačkog) stanovništva u strukturi stanovništva RH također je svedeno na ispod jedne desetine. Isto se odnosi i na običaje koji su gotovo iščezli.

Običaj *umicanje* ili *gonjanje* također danas stariji spominju a mladim naraštajima takvo nešto jednostavno nije zamislivo.²⁷ (Sve navedeno utjecalo je da novije generacije ne poznaju i ne prihvaćaju stariju tradiciju pa je danas rijetko

27 O svadbenim običajima i običaju *umicanje* HRT je snimio zanimljiv dokumentarni film, te također o tradicijama koje je svojom aktivnošću obnovilo KUD „Pakovo Selo“.

naći primjer da mlađi od starijih izravno uče. Danas tu funkciju u najvećoj mjeri održavaju folklorna društva. Jedno od aktivnih je i KUU „Zvona Zagore“ u Mirlović Zagori koje je svojom aktivnošću napravilo da se tradicija ovog kraja barem još nekoliko generacija ne zaboravi.

Ono što je potrebno istaknuti a vezano je uz pjevanu tradiciju ovog kraja je naziv najstarijeg načina pjevanja – ojkavica, koje je postalo sinonimom za svo arhaično pjevanje. Danas je to baština koju prepoznaje i UNESCO koji je od 2010. godine uvrstio na listu ugrožene svjetske baštine kojoj je potrebna hitna pomoć.

Tradicijska kola Mirlović Zagore dijelom su dinarskog areala, dinarske plesne zone. Glavne karakteristike su ples u kolu, različite varijante šestodijelnog ritma u kojem najčešće varijante podbijanja i sinkopiranja predstavljaju određeno područje, lokalitet (*starinsko kolo, kitarско kolo ili zvano kolo na šudarić, kolo naopako, kolo po čet' puta, biračko kolo - biralica*). To je slučaj i u Mirlović Zagori čija su kola također djelomice specifična i za ovo područje karakteristična. Ono najdinamičnije koje se izvodi bez glazbene pratnje pod nazivom nijemo (mutavo) kolo također je dio UNESCO-ve baštine od 2011. godine. Istraživanjem plesova Mirlović Zagore može se zaključiti, da su obilježeni dinarskim plesnim stilom. Pleše se cijelim tijelom, oštro i značajnim poskocima dinarske plesne zone, pretežito poskocima na desnu nogu. Dok se pjeva u kolu se šeta, a dok se igra, snažno zanosi i brzina se kola postiže – pa opet smiri, ne pjeva se. Takve plesne karakteristike imamo u Lici, Vrlici, Drnišu – kao i na šibenskim otocima.

Sve se pleše u kolu, bilo na livadi, na gumnu, proplanku ili oko svitnjaka na sv. Ivana Kristitelja 24. 06, što je isto dokaz jedne stare plesne tradicije, pjevajući i plešući uz vatru, kako bi moć vatre darivala snagu svakom plesaču ili ispunjavala želje. Svako selo ima svoj naziv za poneke plesove, a i imenovani su po onima, koji su donijeli taj ples u naše krajeve. Tako npr. Kitarски ples ili zvan ples na Šudarić, donijeli su iz Unešića. Kitarски ples – plesano u paru – nalazimo sličnosti u Sinjskoj krajini, gdje muškarci sa svojim djevojkama u paru plešu, motaju je oko sebe ili vrte – kako bi testirali njezinu vještinu, tjelesnu sposobnost kao i zrelost za udaju.

Biračko kolo ili biralica igra se i u okolici Mirlović Zagore, na primjer na Miljevcima, Promini i dr. u Drniškoj krajini - Svilaji, te Imotskoj krajini ili preko granice u južnoj Hercegovini. Pojedine obrasce kola *po naški* prepoznajem i na šibenskim otocima – gdje su za sada najveći dinarski utjecaji u jadranskoj plesnoj zoni. Moglo bi se zaključiti, da su to ljudi iz šibenskog zaleđa, dok su Osmanlije vladali i progonili, prenijeli na otoke, gdje su tražili utočište pa tako uklopili dio dinarskih karakteristika u jadransku plesnu zonu.

Međutim, brojna su kola koje se vezuju uz dinarsko područje a njeguju ih čuvari tradicijske kulture (Kolo po naški i Kolo po čet' puta u Mirlović Zagori, kola dva naprid, na povrat, opasa, starinsko – kola u Promini, Staro grebaško

kolo, Krapansko kolo, kolo kase, kolo trke/trčkalica u miljavačkom kraju, kola u petropoljskom kraju, Staro betinsko kolo i dr.

Radeći ovu temu, sakupljajući i istražujući tradiciju mojeg rodnog kraja, moj se je glazbeni horizont obogatio i proširio. Mnogo je neotkrivenih bisera koji se u toj tradiciji kriju; ja sam neke pronašla ali postoji još veliki zanimljivi svijet koji samo čeka da ga netko razotkrije i ponovno svijetu predstavi.

Edukacija Škole hrvatskoga folklora pomogla mi je napisati rad o svome kraju i potakla me, da ga sačuvam od zaborava.

Literatura:

1. Bulat, Vinko (2016.): *Naših petnaest godina kroz riječi i fotografije*.
2. Buzov, Snježana (2011.): Petrova gora, Vlaška nahija, *Titius*, 4(4):313-361.
3. Dragić, Marko (2012.): Vuk u folkloru Hrvata, *Poznańskie Studia Slawistyczne*, 3. Adam Mickiewicz University Press, Poznań. 45-59.
4. Dragić, Marko (2010.): Duhovna baština Hrvata u šibenskom zaleđu, *Titius*, 3(3.), Split. 111-161.
5. Dragić, Marko (2008.): *Poetika i povijest hrvatske usmene književnosti*. Split: Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu.
6. Furčić, Ivo (1988.): *Narodno stvaralaštvo šibenskoga područja, III Mjesta u šibenskom zaleđu*, Šibenik: Muzej grada Šibenika.
7. Gulin, Ante /ur./ (2005.): *Konjevrate i Mirlović Zagora – župe Šibenske biskupije*, Zbornik radova znanstvenog skupa Sela šibenskog zaleđa, župe Konjevrate i Mirlović Zagora u prošlosti. Zagreb: Odsjek za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.
8. Ivančan, Ivan (1982.): *Narodni plesovi Dalmacije, 3. Od Trogira do Karlobaga*. Zagreb: Prosvjetni sabor Hrvatske.
9. Karabuva, Željko (2017.): Leksička građa u ojkalicama, *Godišnjak Titius*, u ovom broju, 10(10)/2017.

Mrežni izvori

<http://imoart.hr/portal/index.php/etno-bastina/etno-obicaji/ljubavni-obicaji/139-gonjanje> (pristup 27. svibnja 2017.)

Nijemo kolo https://hr.wikipedia.org/wiki/Nijemo_kolo (pristup 27. svibnja 2017.)

Suradnici

Dr. sc. Joško Čaleta notni zapis – biračko kolo.

Goran Knežević, Kinematografski zapis plesova.

Vinko Bulat, organizacijski voditelj KUU „Zvona Zagore“, Mirlović Zagora, intervju, fotografije.

Srebrenka Šeravić.

Vlastiti terenski zapisi

Popis kazivača: Vinko Bulat, Gloria Maleš, Ivica Maleš, Josip Maleš, Marija Maleš, Dunja Svračak, Katarina Svračak.

Tanja Maleš – Krznar

UDK: 39(497.581.2Mirlović Zagora)
Preliminary communication

TRADITIONAL FOLK DANCES FROM MIRLOVIĆ ZAGORA

Abstract: *The article contains the ethnographic collection of folk dances, traditional songs and instruments from the villages belonging to Mirlović Zagora, the backland of Sibenik. This work is compared with previous analysis of Dr. Ivan Ivancan, who researched this area during the 1960's and 1970's, as well as the analysis of Mr. Ive Furcica, who researched the area of Sibenik in the 1980's and Vidoslav Bagur and Dr. sc. Josko Caleta. The work is built on the information from the decedents of this area, who, through several generations, once danced these traditional dances of Mirlović Zagora. This work contributes to the preservation of the traditional treasure of Mirlović Zagora, with the goal to revive all dances and songs which have never been written down and have only been taught by word of mouth. Unfortunately, most of these treasures have been lost or have died with previous generations. The dance steps are documented using the kinetographic dance language: Labanotation.*

Key words: *Mirlović Zagora, Traditional folk dances, documentation sheet of music, lyrics taught by word of mouth during the dances.*

Tanja Maleš – Krznar

UDK: 39(497.581.2Mirlović Zagora)
Comunicazione precedente

LA DANZA NAZIONALE E TRADIZIONALE NELL'ENTROTERRA DI MIRLOVIĆ

Riassunto: *Questo articolo descrive una collezione etnografica della struttura della danza nazionale, delle melodie e degli strumenti tradizionali nell'entroterra di Mirlović, che si trova nell'entroterra di Šibenik. La struttura viene confrontata con quella precedentemente raccolta da dr. Ivan Ivančan, che esplorava in questo paese durante gli anni '60 e '70, da Ivo Furčić durante gli anni '70 e '80, e da Vidoslav Bagur e dr. Joško Čaleta durante gli anni '90 del 20 secolo. Il materiale menzionato viene confrontato con quello ottenuto dai narratori di questa regione, che hanno ballato in diverse generazioni nell'entroterra di Mirlović. Questo lavoro serve come il contributo alla conservazione dei tesori del folclore dell'entroterra di Mirlović e delle sue associazioni, con l'obiettivo di ri-ballare le mosse di danza, i diari e le canzoni che sono state trasmesse finora. I passi di danza sono scritti in questo lavoro nella sceneggiatura cinetica. „Ojkalica“ dell'entroterra di Mirlović è scritta sugli esempi del blocco note.*

Nel lavoro, facciamo i passi annotati e le varianti esistenti: „starinsko kolo“, „po čet“, „po naški“, „kolo naopako“, „biralica“, „ples na šudarić“.

Parole chiave: *entroterra di Mirlović, danze nazionali tradizionali, blocco note, poesia lirica orale, ojkalica.*